

INITIATIEFVOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Initiatiefvoorstel

Registratienummer: 13229-2024

Onderwerp:

Vernoeming straat naar Annie Post-Salomons, Klaas Salomon Pomp, Berend Trip en Douwe Mik in Nieuw-Buinen

Voorgestelde wijze van afdoening:

Zie voorgestelde beslispunten

Beslispunten:

- 1. Het college opdracht te geven om de nieuwe straten in Nieuw-Buinen te benoemen tot Annie Post-Salomonsstraat, Klaas Salomon Pompstraat, Berend Tripstraat en Douwe Mikstraat;*
- 2. Het college opdracht te geven te onderzoeken of in de MFA Noorderbreedte permanente aandacht kan worden gegeven aan deze vier verzetshelden en hier €2500 voor beschikbaar te stellen uit de post Bestemmingsplan Nieuw-Buinen.*

Inleiding

In Borger-Odoorn zijn diverse straten vernoemd naar bekende (regionale) personen. Denk daarbij aan Harm Tiesing of Anne de Vries, schrijvers uit de regio. Ook zijn er diverse verzetshelden uit de regio geëerd met een eigen straat. Voorbeelden hiervan zijn de Roelof Tuinstraat in Valthermond of de Albertus Zefatweg in Valthe. Vernoemingen die recht doen aan de grote inzet die deze mensen hebben gepleegd in bijzonder moeilijke tijden.

Het is een geschiedenis die we niet mogen vergeten. Het is belangrijk om stil te blijven staan bij de offers die zijn gebracht voor onze vrede en veiligheid.

Aanleiding

Op 6 november 2022 zond NPO Radio 1 live uit vanuit concertboerderij D'Rentmeester in Valthermond. Een onderdeel van deze uitzending is het item 'Meer Vrouw Op Straat'.

Hierin worden vrouwen belicht uit de geschiedenis die een eigen straat verdienen. De aanwezige raadsleden werden meteen geraakt door het verhaal van Annie Post-Salomons en besloten hier verder mee aan de slag te gaan.

In vervolggesprekken met onder andere de Historische Vereniging Nieuw-Buinen kwamen meerdere verzetshelden uit Nieuw-Buinen ter sprake. Met name Jacco Pranger van de Historische Vereniging Nieuw-Buinen heeft hier veel werk voor verricht.

Het verhaal van Annie Post-Salomons, Klaas Salomon Pomp, Berend Trip en Douwe Mik is indrukwekkend. Allen met een stuk in geschiedenis in Nieuw-Buinen, een dorp waar geen straten zijn vernoemd naar verzetshelden.

Beoogd effect

Om onze inwoners en bezoekers blijvend te laten herinneren aan de offers die zijn gebracht voor onze vrede en veiligheid en specifiek recht te doen aan de grote inzet van Annie Post-Salomons, Klaas Salomon Pomp, Berend Trip en Douwe Mik.

Argumenten

1.1 Het is belangrijk om aandacht te blijven houden voor onze geschiedenis

Er wordt voorgesteld om de nieuwe straten in Nieuw-Buinen te vernoemen naar Annie Post-Salomons, Klaas Salomon Pomp, Berend Trip en Douwe Mik. Op verschillende plekken in Nieuw-Buinen vindt nieuwbouw plaats. Met de initiatiefnemers is contact geweest en zij staan open voor de vernoeming van de nieuwe straten naar verzetshelden. Daarmee is door heel Nieuw-Buinen de geschiedenis terug te brengen. Daarnaast ontstaat de mogelijkheid om in de MFA permanente aandacht te geven aan deze verzetshelden. Het is belangrijk om hun verhaal te blijven vertellen, om ook aan toekomstige generaties duidelijk te maken welke offers zijn gebracht voor onze vrede.

In 2023 bestond het dorp Nieuw-Buinen 200 jaar. Tijdens deze viering wordt ook terug gekeken op de geschiedenis van het dorp. Door aandacht te geven aan deze verzetshelden, ontstaat een waardevolle aanvulling om ook deze donkere periode uit de geschiedenis van Nieuw-Buinen onder de aandacht te brengen en de bijzondere inzet die deze vier mensen hebben gegeven.

1.2 De motivatie voor Annie Post-Salomons, Klaas Salomon Pomp, Berend Trip en Douwe Mik

Annie Post-Salomons

Annie Post-Salomons (Nieuw-Buinen, 1901-1982). Tijdens de Tweede Wereldoorlog vonden tientallen onderduikers bij haar een veilig onderkomen. Tot een razzia in 1943: toen begon voor Annie een lange lijdensweg langs drie concentratiekampen. Wanneer ze opgesloten zit in een buitenkamp bij Dachau, zet ze met haar medegevangenen een levensgevaarlijke, maar dappere stap: ze staakt.

Zie ook: <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/dijkstra-en-evenblij-ter-plekke/6a819510-19dd-4f99-aa46-60fd5a1eebfe/2022-11-06-meer-vrouw-op-straat-verzetsstrijder-annie-post-salomons>

Zie ook: <https://dvh.nl/groningen/Annie-Salomons-de-vrouw-achter-verzetsman-Marinus-Post-25543577.html>

Jan Willem van de Kolk heeft meerdere lezingen gegeven over haar verzetsverleden. Deze informatie is beschikbaar.

Klaas Salomon Pomp

Klaas Salomon Pomp werd geboren op 15 juni 1904 te Stadskanaal.

Voor iedereen in Nieuw-Buinen "Meester Pomp".

Tijdens de bezetting was hij werkzaam in het ondergrondse verzet en bezorgde de illegale krant "Trouw". Maar ook bonkaarten werden door hem bezorgd en ook zorgde hij voor onderduikadressen voor hen die het nodig hadden. In de nacht van 5 op 6 april 1944 werd hij van zijn bed gelicht door de bezetters en is na de oorlog niet teruggekomen.

Meester Pomp was als onderwijzer verbonden aan de Christelijke school 59 in Nieuw-Buinen. Hij was erg vriendelijk, behulpzaam en gaf richting aan de jeugd en bepaalde vaak de koers voor jong en oud in het kerkelijke werk. Zo moet het een groot verlies geweest zijn voor het gezin maar ook voor school en verenigingswerk.

Op de rouwkaart stond vermeld:

Op 21 april 1945 overleed te Rockenberg in Duitsland onze innig geliefde man en vader
Klaas Salomon Pomp

In de leeftijd van ruim 40 jaar.

Jacco Pranger heeft meer uitgebreide informatie beschikbaar.

Berend Trip

Berend Trip is geboren op 2 november 1917 in Bonnerveen . De vader van Berend was boer van beroep en kwamen te wonen op de boerderij aan het Noorderdiep 71 in Nieuw-Buinen. Hij steunde onderduikers in Nieuw-Buinen maar ook in de omliggende omgeving en zelfs thuis op de boerderij. In 1943 werd het onrustig in Nederland door de voorgenomen maatregelen van de bezetter en volgden verschillende oproepen tot staking. Zo kwam Berend op het idee om op het kerkplein voor de Nederlands Hervormde kerk aan de Kerklaan in Nieuw-Buinen een rede te gaan voeren en op te roepen tot staking. Op zaterdag 1 mei 1943 om 18.00 uur kwamen vele honderden mensen mannen, vrouwen groot en klein bijeen op het kerkplein. Berend, in de volksmond Bé genoemd, nam het woord op de stoep voor de kerk en stak een rede af voor iedereen hoorbaar.

De volgende dag 2 mei ging hij, zoals hij gewend was, naar de kerk. Verschillende mensen, familie en kennissen maanden hem aan onder te gaan duiken maar Berend wilde daar niet van horen. Na kerktijd toen de familie thuis was op de boerderij verscheen er een auto bij de boerderij met enkele Duitse politiemannen vergezeld door enkele N.S.B.'ers. Deze omsloten de boerderij en begaven zich harthandig naar binnen en Berend werd later meegenomen. Na zijn gevangenneming is Berend naar Groningen getransporteerd en door het standgericht, zetelend in het Scholtenshuis , verhoord en gevonnist met ter dood veroordeling. Berend werd op 2 mei 1943 gefusilleerd (' een executie met kogels') op de pistoolbaan van de Rabenhaupt-kazerne in Groningen om 21.57 uur.

Op de grafsteen staat vermeld: Rustplaats van Berend Trip, geboren 2 november 1917, overleden op 2 mei 1943. Psalm 17:3 en 4.: 'Hij gaf zijn leven voor zijn vrienden.'

Jacco Pranger heeft meer uitgebreide informatie beschikbaar.

Douwe Mik

Douwe Mik (Borger, 1917- 1945) groeit op in Nieuw-Buinen en is tijdens de oorlog politiemann in Rotterdam. "Na een paar jaar verhardde de strijd, de Duitsers werden steeds strikter. Hij weigerde om Joden op te pakken en is toen ondergedoken."

Ook nadat de Duitsers als represaille zijn ouders, broer en verloofde drie maanden lang gijzelen in Kamp Vught, weigert Mik zich aan te geven. Douwe Mik kwam vervolgens in het Twents verzet terecht. Hij was onder meer betrokken bij de kraak van de Nederlandse Bank in Almelo. Mik werd hiervoor opgepakt en kwam in concentratiekamp Wöbbelin om het leven.

1.3 Toestemming van familieleden

Zowel de familieleden van Annie Post-Salomons als Douwe Mik, Klaas Salomon Pomp en Berend Trip zien het als eervol dat er een straat wordt vernoemd naar hen. Er is daarmee toestemming om dit voorstel mogelijk te maken.

Kanttekeningen

De uitvoering van het voorstel m.b.t. de permanente aandacht voor deze verzetshelden in de Multifunctionele Accommodatie Noorderbreedte in Nieuw-Buinen zal nog moeten worden uitgewerkt. De extra kosten hiervoor te dekken uit de post bestemmingsplan Nieuw-Buinen.

Financiën

Het vernoemen van Annie Post-Salomons, Klaas Salomon Pomp, Berend Trip en Douwe Mik brengt geen extra kosten met zich mee, naast de reguliere kosten van het vernoemen van een straat. Mogelijke extra kosten komen voort uit de permanente aandacht voor deze verzetshelden in de Multifunctionele Accommodatie Noorderbreedte in Nieuw-Buinen. In dit voorstel wordt gevraagd om te onderzoeken hoe dit kan worden vormgegeven. Er wordt verzocht €2500 beschikbaar te stellen om permanente aandacht mogelijk te maken.

Participatie

Het voorstel is afgestemd met de familieleden van de vier verzetshelden.

Communicatie

De inwoners van Borger-Odoorn worden geïnformeerd via de Week-in Week-uit en de reguliere communicatiemiddelen van de gemeente Borger-Odoorn. Daarnaast wordt achtergrondinformatie over beide verzetshelden geplaatst op de website van Borger-Odoorn. Er wordt contact gezocht met Dorpsbelangen Nieuw-Buinen en de Historische Vereniging Nieuw-Buinen/ Buinerveen om extra achtergrondinformatie te delen met de inwoners en oud-inwoners van Nieuw-Buinen. Daarnaast wordt de media geïnformeerd over het besluit.

Uitvoering

Nadat de gemeenteraad een besluit heeft genomen, wordt het ambtelijk verder opgepakt en wordt de reguliere procedure gevolgd bij de totstandkoming van de straat. Bij de realisatie van de straat zal in afstemming met de familieleden van Annie Post-Salomons, Klaas Salomon Pomp, Berend Trip en Douwe Mik worden gekozen naar een passende onthulling.

Bijlagen

Naam en ondertekening indieners:

Peter Zwiers
PvdA

Heidi Edens & Franciska Schoenmakers
Gemeentebelangen

Peter Krans
CDA

Erik Braam
ChristenUnie

Janny Hofsteenge
VVD

Pieter de Groot
GroenLinks

John Goeree
D66

Annemiek de Groot
Leefbaar Borger-Odoorn